

МІНІСТЕРСТВО СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

**ІНСТИТУТ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ
ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ЗАЙНЯТОСТІ УКРАЇНИ**

Кафедра психології та соціальної роботи

РОБОЧА ПРОГРАМА НОРМАТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПППБ 3.02. «ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ»

**ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ
заочної форми навчання**

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
«ПСИХОЛОГІЯ»**

**ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 05 «СОЦІАЛЬНІ ТА ПОВЕДІНКОВІ НАУКИ»
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 053 «ПСИХОЛОГІЯ»**

Київ-2016

Робоча програма нормативної навчальної дисципліни «Загальна психологія» для підготовки бакалаврів спеціальності 053 «Психологія».

Розробник: Колесникова В.Ф., кандидат психологічних наук, доцент.

Рецензенти:

Приходько Ю.О., доктор психологічних наук, професор Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова;

Матвієнко Л.І., кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології та соціальної роботи ІПК ДСЗУ.

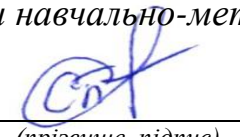
Затверджено на засіданні кафедри психології та соціальної роботи.
Протокол № 1 від 19 вересня 2016 р.

Завідувач кафедри психології та соціальної роботи

_____ (прізвище, підпис)

Пріб Г.А.

Завідувач навчально-методичного відділу

_____ (прізвище, підпис)

Ланська С.П.

© Колесникова В.Ф. 2016
© Інститут підготовки кадрів
державної служби зайнятості
України (ІПК ДСЗУ), 2016

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни <i>заочна форма навчання</i>	
		Кількість: кредитів – 18; модулів – 2; змістових модулів – 5.	Галузь знань <i>05 «Соціальні та поведінкові науки»</i>
Індивідуальне науково-дослідне завдання: <i>заочна – 150 год.</i>	Спеціальність <i>053 «Психологія»</i>	I, II, III	Семестр
Загальна кількість годин – 540 год.		1-й, 2-й, 3-й, 4-й, 5-й, 6-й	Лекції
Розподіл годин для <i>заочної</i> форми навчання: аудиторних – 66 год.; самостійної роботи студента – 474 год.	Освітній ступінь <i>бакалавр</i>	46 год.	Практичні
		–	Семінарські
		20 год.	Самостійна робота
		324 год.	Індивідуальні завдання
		150 год.	Вид контролю: 3 іспити

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить для *заочної* форми навчання – 13,9%

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у студентів адекватного уявлення про предмет, методи та завдання психології, про її основні категорії, про місце серед інших гуманітарних наук; знайомство з основними закономірностями формування, функціонування та розвитку психіки сучасної людини, як продукту еволюції вищої форми матерії у ході суспільно-історичного процесу.

Основні завдання вивчення дисципліни полягають в теоретичній та практичній підготовці студентів фаху з питань:

- формування наукового підходу до вивчення особливостей психічного життя людини й законів розвитку й функціонування психіки;
- ознайомлення з базовими категоріями й поняттями психологічної науки, основними методологічними і дослідницькими проблемами психології та шляхами їх рішення, з різноманітною проблематикою загальної психології особистості та пізнання;
- ознайомлення з основними теоретичними підходами до розуміння структури й закономірностей розвитку особистості;
- представлення аналізу індивідуальних особливостей людини (здібностей, спрямованості, темпераменту, характеру), внутрішньої (емоційної й вольової) регуляції його діяльності та засобів відображення інформації, уявлень про формування та розвиток механізмів поведінки та діяльності;
- ознайомлення з актуальними проблемами практичної психології особистості й основними напрямками діагностування та корекції певних недоліків у розвитку окремої особистості;
- розвитку вмінь використовувати теоретичні та практичні знання з психології на практиці;
- формування у студентів навички побудови самостійних теоретичних й експериментальних психологічних досліджень.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти набувають таких компетентностей:

Загальні вміння (компетентності)

Інструментальні компетентності:

- ❖ Здатність до формування світогляду, розвитку людського буття, суспільства і природи, духовної культури:
 - розуміння сутності та принципів розвитку суспільства, природи і мислення;
 - знання і уміння оперувати філософськими категоріями та поняттями;
 - уміння критично оцінювати і прогнозувати соціальні, економічні, політичні, екологічні, культурні та інші події та явища;

- здатність творчо мислити, вміння доводити та відстоювати власну думку;
- здатність до аналізу концептуальних засад та визначення сутності та ролі психології, основних її категорій;
- знання і уміння оперувати категоріями та поняттями психології;
- ❖ **Здатність до саморегуляції та здорового способу життя:**
 - розуміння необхідності та вміння вести здоровий спосіб життя, фізичне самовдосконалення;
 - уміння дотримуватися режиму роботи і відпочинку, підтримувати працездатність і здоровий спосіб життя;
 - уміння розвивати особисту стресовитривалість, саморегуляцію, уникати не допускати систематичного перевантаження організму, підтримувати психоемоційне здоров'я;
 - уміння зберігати трудову активність у екстремальних ситуаціях.
- ❖ **Здатність працювати з інформацією у тому числі в глобальних комп'ютерних мережах:**
 - уміння знаходити та аналізувати інформацію з різних джерел;
 - уміння будувати комунікаційну мережу для обміну інформацією та зворотного зв'язку, вести кореспонденцію;
 - знання інформаційних потреб суспільства, інформаційно-пошукових ресурсів і стратегій у системі засобів масової комунікації;
 - знання організаційно-функціональних, програмно-технологічних, лінгвістичних засобів системно-мережевої взаємодії та пошуку в документально-інформаційних системах;
 - уміння з формування та розвитку інформаційно-когнітивних технологій стандартизації та систем управління якістю у сферах соціальної інформації.

Міжособистісні компетентності:

- ❖ **Здатність здійснювати комунікаційну діяльність:**
 - уміння усного і письмового спілкування державною мовою;
 - уміння використовувати невербальні засоби комунікації;
 - здатність дотримуватися загальноприйнятих норм поведінки та моралі в міжособистісних відносинах;
 - уміння донести до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду в галузі професійної діяльності;
 - навички та уміння формування міжособових стосунків у колективі при отстоюванні власної позиції під час дискусії;
 - етичні зобов'язання при опануванні до виступів доповідачів;
 - уміння використовувати іноземні мови у професійній діяльності.

- ❖ Позитивне ставлення до несхожості та інших культур:
 - розуміння і дотримання етичних цінностей, у т.ч. у професійній діяльності;
 - розуміння традицій і звичаїв інших культур, уміння проявляти толерантне ставлення;
 - уміння протистояти проявам расової, національної, вікової дискримінації, гендерної нерівності.
- ❖ Здатність до критики та самокритики:
 - уміння критично оцінювати явища, ситуації, діяльність осіб, спираючись на отриманні знання;
 - здатність до критики та самокритики під час дискусії.
- ❖ Взаємодія (робота в команді):
 - уміння працювати у команді.

Системні компетентності:

- ❖ Здатність працювати самостійно і автономно:
 - уміння організовувати процес виконання завдань у відповідності до принципів управління.
- ❖ Здатність займати активну життєву позицію та розвивати лідерські якості:
 - знання і уміння створювати власний імідж та вдосконалювати його складові: зовнішній вигляд, манери;
 - уміння встановлювати життєві цілі, визначати їх пріоритетність, планувати власну кар'єру;
 - уміння добирати і використовувати методи соціально-психологічного впливу у професійній та інших сферах діяльності.
- ❖ Здатність виконувати професійну діяльність у відповідності до стандартів якості:
 - знання й уміння забезпечувати якісне виконання завдань професійної діяльності на основі інструкцій, методичних рекомендацій, встановлення норм, нормативів, технічних умов тощо;
 - здатність вносити рекомендації по введенню нових чи змін існуючих вимог до якості.
- ❖ Здатність до формування культури мислення, її сприйняття:
 - уміння формулювати і висловлювати думки та своє ставлення до подій, ситуацій виробничого характеру;
 - уміння слухати та сприймати думки інших.
- ❖ Здатність до навчання:
 - розуміння й усвідомлення меж своїх знань, уміння набувати і засвоювати нові знання;

- здатність застосовувати знання на практиці;
 - уміння вибрати альтернативні методи навчання;
 - критично мислити і генерувати креативні ідеї та вирішувати важливі проблеми на інноваційній основі;
 - здатність працювати самостійно при опрацюванні джерел, підготовці доповіді з презентацією, підготовці альтернативних підходів до висвітлення теми дискусії з психології;
 - турбота про якість доповіді та презентації;
 - бажання досягти успіху при обговоренні тем доповідей з презентацією.
- ❖ Здатність формувати нові ідеї (креативність):
- уміння формулювати та ініціювати нові ідеї, формулювати її мету, завдання, необхідні ресурси;
 - уміння використовувати загальнонаукові та креативні методи пізнання у професійній діяльності;
 - здатність провадження дослідницької та/або інноваційної діяльності.

Спеціальні (фахові) вміння (компетентності)

- знання місця психології в системі філософського знання;
- знання особливостей становлення та розвитку психології як науки;
- знання основних психологічних термінів;
- знання стану психології як науки на сучасному етапі її розвитку;
- вміння орієнтуватися в етапах розвитку психологічної науки;
- вміння орієнтуватися у методологічних принципах психологічного дослідження та етапах його проведення;
 - знання методів, якими користується психолог у сучасних наукових дослідженнях психіки людини;
 - вміння орієнтуватися у проблемі виникнення та розвитку психіки тварин;
 - розуміння природи та сутності психіки людини;
 - вміння розрізняти свідомі та несвідомі форми прояву психіки людини та знання їх основних особливостей;
 - знання предмету і завдань загальної психології;
 - знання методологічних принципів і методів дослідження психіки;
 - знання сутності і специфіки психічного відображення дійсності;
 - знання рівнів розвитку і форми прояву психіки;
 - знання змісту, психологічних механізмів і умов становлення і розвитку свідомості та самосвідомості людини;
 - знання характеристики неусвідомлюваних психічних явищ;

- знання сутності, структури та психологічних властивостей особистості як системної якості індивіда;
- знання змісту, основних характеристик та умов розвитку когнітивної, регулятивної афективної сфер особистості;
- знання індивідуально-типологічних особливостей особистості (темперамент, характер, здібності) та можливостей впливу на їх розвиток;
- знання змісту, структури і видів діяльності та поведінки як психологічних феноменів тощо;
- вміння організовувати дослідження психічних явищ відповідно до методологічних принципів психології;
- вміння застосовувати адекватні методи дослідження психіки;
- вміння проводити науково обґрунтований аналіз психологічних фактів;
- вміння пояснювати психологічний зміст та механізми становлення і розвитку різних форм прояву психіки (психічних процесів, станів і властивостей особистості, свідомих і неусвідомлюваних психічних явищ);
- вміння визначити інформаційні потреби, співставляючи наукові факти;
- вміння вибирати джерела та канали інформації, систематизувати та обробляти інформацію;
- вміння формувати мету, конкретні завдання та програми дослідження психічних явищ;
- вміння формулювати та перевіряти гіпотези досліджень, аналізувати сутність психічних процесів в залежності від факторів, що на них впливають;
- вміння вивчати особливості людини, закономірності психічної діяльності, типи, характер, психічні стани, чинники, що впливають на якість функціонування психіки людини у різних видах життєдіяльності;
- вміння здійснювати вимір індивідуально-психологічних показників особистості, її пізнавальної та емоційно-вольової сфери, виявляти схильності і здібності людини та резервів її розвитку;
- вміння розробляти та надавати рекомендації щодо розвитку основних психічних властивостей та функцій людини.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Методологічні основи загальної психології.

Тема 1. Психологія як наука. Предмет, завдання, напрямки і категорії загальної психології.

Психологія як наука про закономірності виникнення і функціонування психіки. Місце психології в системі наук про людину. Джерела психології: наукова психологія, життєва психологія, народна психологія, релігійна психологія, парапсихологія як психологічна дисципліна. Міждисциплінарні зв'язки загальної психології з іншими галузями психології, філософією та педагогікою.

Значення і завдання сучасної психології. Теоретичне та практичне значення психології. Основні завдання психології.

Основні напрями психологічної науки: психоаналіз, гуманістична психологія, біхевіоризм, когнітивна психологія, трансперсональна психологія та ін.

Основні категорії загальної психології – психічні процеси, психічні стани, психічні властивості. Структура психічних явищ.

Тема 2. Принципи і методи загальної психології. Основні методи психологічного дослідження.

Методологічні принципи психології: принцип детермінізму, єдності свідомості і діяльності, розвитку, об'єктивності, системного підходу та їх втілення в методах психології.

Методи психології. Загальнонаукові методи: аналіз, синтез, індукція, дедукція, моделювання, узагальнення, гіпотетичний метод, системний метод, абстрагування, формалізація.

Основні методи психологічного дослідження: спостереження і експеримент. Допоміжні методи психологічного дослідження: опитування (анкетування і інтерв'ю), тестування, вивчення продуктів діяльності, метод експертних оцінок, математичні методи у психологічних дослідженнях. Проблема надійності і валідності результатів психологічного дослідження.

Тема 3. Виникнення і розвиток психіки.

Форми відображення дійсності: фізична, біологічна, психічна. Психіка як функція високоорганізованої матерії. Взаємозв'язок психіки з нервовою системою. Функціональна асиметрія великих півкуль головного мозку. Рефлекс як основна форма взаємодії організму із середовищем. Умовні і безумовні рефлекси.

Розвиток психіки у філогенезі: елементарна чутливість, предметно – перцептивний рівень, інтелект. Взаємозв'язок рівня розвитку психіки і форм поведінки тварин. Свідомість як вищий рівень розвитку психіки: зміст і умови виникнення. Відмінності між психікою тварин і свідомістю людини. Структура свідомості. Свідоме і несвідоме. Неусвідомлювані психічні явища: передсвідоме, підсвідоме, надсвідоме.

Форми прояву психіки: психічні процеси, психічні стани, психічні властивості особистості.

Змістовий модуль 2. Особистість як категорія загальної психології.

Тема 4. Проблема особистості в психології.

Поняття «особистість», «індивід», «індивідуальність», «суб'єкт» як характеристики людини. Психологічна специфіка особистості: усталеність, цілісність, активність. Структура особистості. Рушійні сили розвитку особистості: різні психологічні підходи.

Тема 5. Самосвідомість особистості.

Самосвідомість особистості: зміст і структура. “Я-концепція” особистості. “Я-образ” як сукупність уявлень особистості про себе. Самооцінка і рівень домагань як центральні характеристики самосвідомості особистості. Механізми та шляхи розвитку самосвідомості.

Тема 6. Мотиваційна сфера особистості.

Мотиваційна сфера особистості. Психологічна характеристика мотиваційної сфери особистості. Співвідношення понять «стимул», «мотив», «мотивація», «мотивування».

Потреби і мотиви. Потреба як психологічне явище. Властивості потреб, їх класифікації.

Психологічні характеристики поняття «мотив»: сутність, функції, властивості, класифікація. Мотивація. Мотиваційні утворення: визначення, види, специфіка, функціонування. Рівень домагань та мотивація досягнення як мотиваційні утворення. Активність особистості. Спрямованість особистості: зміст, види, форми прояву.

Умови розвитку мотивації особистості.

Змістовий модуль 3. Психічні процеси і стани особистості.

Тема 7. Увага.

Загальна характеристика когнітивної сфери особистості. Увага і її характеристики. Структура уваги: стійкість, концентрація, обсяг, переключення, розподіл, коливання. Психофізіологічні механізми функціонування уваги. Види уваги: за наявністю вольової регуляції (мимовільна, довільна, після довільна), за спрямованістю на об'єкти (зовнішня, внутрішня). Можливості управління увагою.

Тема 8. Чуттєві форми пізнання дійсності: відчуття і сприйняття.

Відчуття. Загальні психофізіологічні механізми сприймання та переробки сенсорної інформації. Загальні властивості відчуттів (якість, інтенсивність, тривалість). Властивості відчуттів, що виявляються за конкретних умов перебігу процесу (адаптація, сенсibiliзація, синестезія). Класифікація відчуттів: залежно від місця знаходження подразників: (екстероцептивні, інтероцептивні, пропріоцептивні), залежно від участі аналізатора (зорові, слухові, нюхові, смакові, органічні, больові, температурні, рухові, статичні). Загальні особливості та основні закономірності відчуттів. Сенсорна організація особистості. Значення сенсорної культури для успішної трудової діяльності.

Сприймання. Загальна характеристика сприймання. Основні особливості сприймання. Психофізіологічні основи сприймання. Перцептивні дії та їх роль у активізації пізнавальної діяльності. Апперцепція. Спостереження як цілеспрямоване сприйняття, умови його ефективності. Умови розвитку чуттєвих форм пізнання дійсності.

Тема 9. Пізнавальні процеси з функцією аналізу та абстрагування навколишнього.

Пам'ять. Загальна характеристика пам'яті. Суспільно-історична природа пам'яті. Теорії пам'яті. Психофізіологічні основи пам'яті. Уявлення пам'яті.

Пам'ять і її види. Процеси пам'яті (запам'ятовування, збереження, відтворення). Типи пам'яті: за способом запам'ятовування (довільна, мимовільна), за тривалістю (короткочасна, довготривала, оперативна), за змістом запам'ятовування (образна, словесно-логічна, рухова, емоційна). Індивідуальні розбіжності пам'яті (швидкість запам'ятовування, точність запам'ятовування, міцність запам'ятовування, готовність до відтворення). Різновиди відтворення (впізнання, згадування, пригадування). Умови підвищення продуктивності пам'яті.

Логічні форми пізнання дійсності: мислення і уява.

Мислення як вища форма пізнавальної діяльності. Вивчення мислення у психології та логіці. Властивості мислення. Операції мислення. Форми мислення (судження, міркування, умовисновок, поняття). Індивідуальні особливості

мислення (самостійність, критичність, гнучкість, глибина, послідовність, швидкість, ригідність). Різновиди мислення: за формою (наочно-дійове, наочно-образне, словесно-логічне), за характером розв'язуваних завдань (теоретичне, практичне), за мірою розгорну тості (дискурсивне, інтуїтивне), за мірою новизни та оригінальності (репродуктивне (відтворювальне), продуктивне (творче)). Засоби активізації мислення. Мислення та мовлення, їх єдність. Мислення як діяльність.

Уява. Соціальна природа уяви. Активна роль уяви у проблемних ситуаціях, що характеризуються дефіцитом часу. Зміст і види уяви (репродуктивна (мимовільна, довільна), творча і мрія (довільна)). Прийоми створення нових образів уяви (аглутинація, схематизація, гіперболізація, наголошування, типізація). Уява і творчість. Умови розвитку уяви.

Тема 10. Емоційно-вольова сфера особистості.

Емоції та почуття. Емоції: поняття та сутність. Розуміння емоцій та почуттів. Класифікація емоцій та почуттів. Характеристика різних видів емоційного реагування. Теорії емоцій. Роль і функції емоцій у керування поведінкою та діяльністю. Характеристика емоційних станів, які виникають у процесі діяльності.

Види почуттів: за характером їх впливу на діяльність (стенічні, астенічні), за характером їх переживань (чуттєвий тон, настрої, афекти, пристрасті, стреси), за їх суспільною сутністю (моральні, інтелектуальні, естетичні, практичні). Емоційна культура особистості: зміст і умови розвитку.

Воля. Психологічна характеристика вольової сфери. Теорії волі. Фізіологічні механізми волі. Функції волі. Вольові дії. Види вольових дій (мимовільні, довільні). Структура вольового акту (прості вольові дії, складні вольові дії). Структура складної вольової дії (потяг, бажання, воління, боротьба мотивів, прийняття рішення, дія виконавця). Вольові якості особистості: цілеспрямованість, самостійність, ініціативність, витримка, самовладання, наполегливість, рішучість) і їх розвиток. Локус контролю.

Психічні стани особистості: зміст і види. Настрій, афект, стрес. Умови саморегуляції психічних станів.

Змістовий модуль 4. Індивідуально-типологічні властивості особистості.

Тема 11. Темперамент.

Темперамент як динамічний бік поведінки: зміст і основні теорії. Фізіологічна основа темпераменту. Властивості вищої нервової діяльності. Типи темпераменту (сангвінік, холерик, флегматик, меланхолік). Головні властивості темпераменту (сенситивність, пластичність, резистентність, реактивність, ригідність, екстравертованість та інтровертованість). Вплив темпераменту на успішність навчання і діяльності. Індивідуальний стиль діяльності.

Тема 12. Здібності.

Здібності як умова успішного здійснення діяльності. Природні передумови формування здібностей (задатки). Види здібностей. Рівні розвитку здібностей (обдарованість, майстерність, талант, геніальність). Рівні виявлення здібностей (репродуктивний, творчий). Структура здібностей (знання, вміння, навички). Психологічні умови формування і розвитку здібностей.

Тема 13. Характер.

Характер. Фізіологічна основа характеру. Властивості характеру (повнота, цілісність, визначеність, сила). Рис характеру (інтелектуальні, емоційні, вольові). Психологічна характеристика рис характеру. Історія розвитку вчення про характер. Акцентуації характеру. Формування і самовиховання характеру.

Змістовий модуль 5. Особистість у діяльності та спілкуванні.

Тема 14. Діяльність як умова розвитку особистості.

Діяльність як цілеспрямована і усвідомлена активність особистості. Загальне поняття діяльності. Структура діяльності: цілі, мотиви, дії. Дії і операції. Складові і засоби дій. Уміння й навички. Процес утворення та умови успішного формування навички. Звички. Види діяльності: праця, спілкування, гра.

Тема 15. Мова і мовлення.

Мова. Соціально-психологічна функція мовлення. Фізіологічна природа слова. Елементи мови (словниковий склад, граматична будова). Функції мови (сигніфікативна, вираження змісту предмета інформації).

Мовлення. Функції мовлення. Різновиди мовлення.

Тема 16. Спілкування.

Спілкування. Соціальна функція спілкування. Механізм спілкування. Засоби спілкування (вербальні, невербальні). Функції спілкування (комунікативна, інтерактивна, перцептивна). Різновиди спілкування: залежно від контингенту учасників (міжособистісне, особистісно-групове, між групове), за тривалістю (короткочасне, довготривале) за включеністю (опосередковане, неопосередковане), за завершеністю (завершене, незавершене).

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів, тем	Кількість годин					
	заочна форма навчання					
	Усього	в тому числі				
		Лекції	Семінарські	Практичні	СРС	Індивідуальна робота
	540	46	20	–	324	150
Модуль I						
Змістовий модуль I. Методологічні основи загальної психології						
<i>Тема 1.</i> Психологія як наука. Предмет, завдання, напрямки і категорії загальної психології	14	2	2	–	10	–
<i>Тема 2.</i> Принципи і методи загальної психології. Основні методи психологічного дослідження	14	2	2	–	10	–
<i>Тема 3.</i> Виникнення і розвиток психіки	16	2	–	–	14	–
Разом за змістовим модулем 1	44	6	4	–	34	–
Змістовий модуль 2. Особистість як категорія загальної психології						
<i>Тема 4.</i> Проблема особистості в психології	29	3	–	–	26	–
<i>Тема 5.</i> Самосвідомість особистості	28	2	2	–	24	–
<i>Тема 6.</i> Мотиваційна сфера особистості	29	3	2	–	24	–
Разом за змістовим модулем 2	86	8	4	–	74	–
Змістовий модуль 3. Психічні процеси і стани особистості						
<i>Тема 7.</i> Увага	31	4	1	–	26	–
<i>Тема 8.</i> Чуттєві форми пізнання дійсності: відчуття і сприйняття	33	4	1	–	28	–
<i>Тема 9.</i> Пізнавальні процеси з функцією аналізу та абстрагування навколишнього	33	4	1	–	28	–
<i>Тема 10.</i> Емоційно-вольова сфера особистості	31	4	1	–	26	–
Разом за змістовим модулем 3	128	16	4	–	108	–
Змістовий модуль 4. Індивідуально-типологічні властивості особистості						
<i>Тема 11.</i> Темперамент	22	2	2	–	18	–
<i>Тема 12.</i> Здібності	22	3	1	–	18	–
<i>Тема 13.</i> Характер	22	3	1	–	18	–
Разом за змістовим модулем 4	66	8	4	–	54	–
Змістовий модуль 5. Особистість у діяльності та спілкуванні						
<i>Тема 14.</i> Діяльність як умова розвитку особистості	23	3	2	–	18	–
<i>Тема 15.</i> Мова і мовлення	20	2	–	–	18	–
<i>Тема 16.</i> Спілкування	23	3	2	–	18	–
Разом за змістовим модулем 5	66	8	4	–	54	–
Усього годин за модулем I	390	46	20	–	324	–
Модуль II						
ІНДЗ	150	–	–	–	–	150
Усього годин:	540	46	20	–	324	150
Підсумковий контроль – іспит						

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1-2. Психологія як наука. Предмет, завдання, напрямки і категорії загальної психології. Принципи і методи загальної психології. Основні методи психологічного дослідження.

1. Предмет та завдання сучасної психології.
2. Головні принципи наукового вивчення психіки.
3. Головні закономірності психічної діяльності.
4. Еволюція психічної діяльності. Походження психіки. Проблема природи психіки.
5. Функції психіки.
6. Класифікація психологічних методів.
7. Метод наукового дослідження.
8. Головні методи психології.
9. Додаткові методи психології.
10. Суть методу експерименту.
11. Суть методу тестів.
12. Суть методу соціометрії.
13. Кількісний і якісний аналіз результатів дослідження.

Література: [3; 7; 8; 11–13; 20–25; 27–30; 38; 40].

Тема 5. Самосвідомість особистості.

1. Вивчення свідомості людини у провідних психологічних течіях початку ХХ ст.: біхевіоризмі, психоаналізі та гештальтпсихології.
2. Дайте загальну характеристику індивідуальної свідомості людини.
3. Структура індивідуальної свідомості людини.
4. Порівняйте означення індивідуальної свідомості та психіки людини.
5. Поясніть на прикладах особливості індивідуальної свідомості людини.
6. Дискусія: “Чи тваринам може бути властива свідомість?”
7. Чим предметна свідомість відрізняється від самосвідомості людини?
8. Основні функції самосвідомості людини.
9. Психічне відображення. Еволюція психіки.
10. Стани свідомості. Змінені стани свідомості.
11. Які життєві ситуації ведуть до неприйняття самого себе?
12. Як Ви розумієте самоконтроль? Чи він піддається тренуванню?
13. Який найкоротший шлях до самовдосконалення?

Література: [1; 4–7; 12; 13; 15; 17; 18; 20; 24; 26; 28; 31; 33; 37; 38].

Тема 6. Мотиваційна сфера особистості.

1. Сутність понять „мотив” та „мотивація”.
2. Функції мотивації.
3. Зміст понять „потреби”, „мотиви”, „цілі діяльності”.
4. Мотиваційні властивості особистості, як вони формуються.
5. Класифікація мотивів діяльності особистості.
6. Сутність основних теорій мотивації?
7. Основні причини виникнення та розвитку мотивації девіантної поведінки.

Практичне завдання (вивчається самостійно):

Психодіагностика ціннісних орієнтацій (опитувач термінальних цінностей (ОТеЦ) І.Г. Сеніна).

Література: [1; 4–7; 12; 13; 15; 17; 18; 20; 24; 26; 28; 31; 33; 37; 38].

Тема 7. Увага.

1. Фізіологічний механізм уваги.
2. Осередок оптимального збудження.
3. Домінанта.
4. Джерело уваги особистості в її діяльності.
5. Погляди психологів на природу уваги.
6. Структура уваги.
7. Механізм відволікання то розсіяності уваги.
8. Увага і діяльність людини.

Література: [1; 4–7; 12; 13; 15; 17; 18; 20; 24; 26; 28; 31; 33; 37; 38].

Тема 8. Чуттєві форми пізнання дійсності: відчуття і сприйняття.

1. Особливість відчуттів як чуттєвої форми відображення дійсності.
2. Принципи поділу відчуттів на різновиди.
3. Головні властивості відчуттів.
4. Головні пороги чутливості.
5. Компенсаторні можливості відчуттів.
6. Сенсibiliзація відчуттів. Її механізми.
7. Синестезія відчуттів.
8. Адекватний подразник.
9. Адаптація відчуттів. Її механізми.
10. Відчуття і діяльність.
11. Індивідуальні можливості у відчуттях людини.
12. Спільне і відмінне між сприйманням і відчуттям.

13. Загальні властивості сприймань.
14. Структурність сприймання. Її механізми.
15. Константність сприймання. Її механізми.
16. Апперцепція в процесах сприймання.
17. Попередній досвід і сприймання.
18. Об'єктивні умови сприймання.
19. Суб'єктивні умови сприймання.
20. Ілюзія у сприйманні. Її механізм.
21. Спостереження.
22. Спостережливість. Професійна спостережливість.

Література: [1; 4–7; 12; 13; 15; 17; 18; 20; 24; 26; 28; 31; 33; 37; 38].

Тема 9. Пізнавальні процеси з функцією аналізу та абстрагування навколишнього.

1. Найважливіші особливості пам'яті як пізнавального процесу.
2. Роль пам'яті в психічному житті людини.
3. Природа асоціацій, їх значення в процесах пам'яті.
4. Принципи поділу пам'яті на різновиди.
5. Головні умови продуктивного запам'ятовування.
6. Явище ремінісценції.
7. Головна відмінність образів та уявлень пам'яті від образів сприймань.
8. Індивідуальні відмінності пам'яті.
9. Специфічні особливості мислення як вищої форми пізнавальної діяльності.
10. Відмінність абстрактного пізнання дійсності від чуттєвого.
11. Особливості опосередкованого способу пізнання дійсності.
12. Об'єкти мисленнєвого пізнання дійсності.
13. Поняття і уявлення як форми пізнання дійсності.
14. Проблемна ситуація та мислитель не завдання.
15. Головні етапи процесу розв'язання мислительного завдання.
16. Різновиди мислення.
17. Специфічність відображення дійсності в процесах уяви.
18. Діяльність людської уяви.
19. Образи репродуктивної та продуктивної уяви.
20. Особливості мрії як різновиду творчої уяви.
21. Зв'язок процесів чуттєвого пізнання мислення з уявою.
22. Механізми впливу образів уяви на фізіологічні процеси людини.
23. Зв'язок уяви з емоційно-вольовою сферою особистості.

Література: [1; 4–7; 12; 13; 15; 17; 18; 20; 24; 26; 28; 31; 33; 37; 38].

Тема 10. Емоційно-вольова сфера особистості.

1. Відображення дійсності у почуттях.
2. Відмінність між емоціями та почуттями.
3. Ознаки стану емоційного збудження.
4. Об'єктивні та суб'єктивні чинники, що впливають на настрій.
5. Головні ознаки афекту.
6. Ознаки, що характеризують пристрасті як форму переживання почуттів.
7. Відмінність емоцій людини від емоцій тварин.
8. Головні функції волі.
9. Вольове зусилля. Чинники, якими воно викликається.
10. Сила волі.
11. Боротьба мотивів. Причини, що викликають боротьбу мотивів.
12. Процес прийняття людиною рішення.
13. Розвиток волі людини.
14. Слабкість волі. Її причини.

Література: [1; 4–7; 12; 13; 15; 17; 18; 20; 24; 26; 28; 31; 33; 37; 38].

Тема 11-13. Темперамент, здібності, характер.

1. Характеристика темпераменту.
2. Поділ темпераменту на типи (за І.І. Павловим).
3. Особливості поведінки екстраверта.
4. Особливості поведінки інтроверта.
5. Вплив темпераменту на формування рис особистості.
6. Вихованість темпераменту.
7. Головні компоненти здібностей.
8. Зв'язок здібностей та задатків.
9. Психічні властивості людини і розвиток її здібностей.
10. Якісні відмінності в здібностях людей.
11. Показник добрих здібностей.
12. Розвиток здібностей особистості. Вирішальна умова розвитку здібностей.
13. Риси особистості, що поєднуються в характер.
14. Структура характеру.
15. Типові і нетипові риси характеру.
16. Природні та соціальні чинники характеру.
17. Механізм формування властивостей характеру.
18. Зв'язок між характером і темпераментом.
19. Умови формування характеру.

Практичне завдання (вивчається самостійно):

1. 97 студентів оцінювали одне одного і себе відносно наявності негативних рис, таких як заздрість, впертість, неохайність. Багато хто з опитуваних, у кого, за оцінкою їх товаришів, ці риси були дуже виражені, виявили малу проникливість відносно себе. Вони вважали, що перераховані риси їм не характерні і приписували їх іншим. Вкажіть, який психологічний захист діє в цьому випадку. В чому його сутність?

2. Студент «провалився» на екзамені і пояснює це тим, що «питання не відноситься до заданого курсу», бізнесмен не соромиться шахраювати з податками, бо, як він вважає «бюрократи в уряді даремно витратять зароблені тяжкою працею гроші», а також тому, що «всі так роблять». Укажіть, який психологічний захист діє в цих випадках? У чому його сутність та які функції?

3. До 9 класу прийшов новий вчитель, якому відразу вдалося завоювати повагу учнів. Тільки один школяр, що був неформальним лідером, «випробував» вчителя. З цих ситуацій вчитель виходив вдало та гідно. Через деякий час, хлопець, не усвідомлюючи мотивів, став одягатися як вчитель, наслідувати його манеру розмови тощо. Вкажіть, який психологічний захист діє в цьому випадку. В чому його сутність? Проаналізуйте, коли «включаються» психологічні механізми захисту. Виберіть будь-які два захисти, проаналізуйте їх дію у Вашому житті.

4. Візьміть аркуш паперу та напишіть на ньому в стовпчик цифри від 1 до 15 і п'ятнадцять разів дайте письмово відповідь на питання: «Хто я». Напишіть 15 різних відповідей, які Ви нібито даєте самому собі. Пишіть їх в тому порядку, в якому вони спадають Вам на думку.

Проаналізуйте власний список. Відповіді можуть включати в себе як об'єктивні, так і суб'єктивні характеристики. Об'єктивні – це віднесення себе до певної групи, визначення статусу, суспільних ролей, функцій. Суб'єктивні – це характеристики, які пов'язані з рисами, якостями, станами особистості.

Прикладами першої категорії є характеристики себе, як «студент», «дівчина», «дружина», «православний», «вивчаючий економіку» тощо. Прикладами суб'єктивних категорій є такі, як «добрий», «втомлений», «дуже добрий чоловік», «спокійний», «розумний студент», «лінивий» тощо. Яких характеристик у Вас представлено більше? Які з них Ви поставили на перше місце? Які – на останнє? Які для Вас є більш значимими? Що Вас задовольняє з того, що Ви написали? Що Ви хотіли б змінити?

Література: [1; 4–7; 12; 13; 15; 17; 18; 20; 24; 26; 28; 31; 33; 37; 38].

Тема 14. Діяльність як умова розвитку особистості.

1. Поясніть, яку роль відіграє гра в діяльності людини і чи потрібні дорослим ігри.
2. Назвіть критерії результативної діяльності.
3. Поясніть, який вид чи тип діяльності найбільшою мірою впливає на пізнання людиною світу, її самореалізацію та вдосконалення.
4. Вкажіть, у чому полягає досвід особистості і як він впливає на результативність діяльності?
5. Обґрунтуйте, як співвідносяться зовнішня та внутрішня (психічна) діяльність? У чому полягає суть інтеріоризації та екстеріоризації, наведіть приклади.
6. Проаналізуйте, що таке репродуктивна, творча праця, праця за алгоритмом.

Практичне завдання (вивчається самостійно):

Обґрунтуйте, як впливають індивідуально-психологічні властивості особистості на процес та результат діяльності (на прикладі тієї професії, якою Ви займаєтесь):

а) заповніть таблицю:

Ефективність діяльності залежно від типу темпераменту суб'єкта діяльності

Характеристика професії: назва, умови, функції	Характеристика типу темпераменту, який найкраще відповідає вимогам професії
_____.	1. _____.
_____.	2. _____.
_____.	_____.

б) проаналізуйте, як сприяють знання темпераменту професійній реалізації особистості.

Література: [1; 4–7; 12; 13; 15; 17; 18; 20; 24; 26; 28; 31; 33; 37–39].

Тема 16. Спілкування.

1. Структура процесу спілкування.
2. Засоби спілкування.
3. Види спілкування.
4. Стили спілкування.
5. Бар'єри в спілкуванні.
6. Механізми сприйняття (ідентифікація, емпатія, стереотипізація).

Практичне завдання (вивчається самостійно):

1. Як Ви думаєте, яким чином впливає Ваше вміння спілкуватися на Вашу успішну професійну реалізацію?

2. Визначить, та запишіть за ступенем значущості комунікативні навички, які необхідно мати викладачу та економісту.

3. Проілюструйте з власного досвіду, що таке психологічна сумісність – несумісність? Яке значення їх у процесі спілкування?

4. Залежно від того, наскільки яскраво проявляються стосунки, розрізняють такі види спілкування (за Б. Ломовим) (заповніть таблицю):

№ з/п	Види спілкування	Характеристика, зміст
1	Яскраво виражені суспільні стосунки (лекція, промова, виступ на мітингу)
2	Чітко виражені стосунки, спричинені сумісною діяльністю: в процесі роботи, в навчанні
3	Спілкування однієї людини з іншою

Література: [1; 4–7; 12; 13; 15; 17; 18; 20; 24; 26; 28; 31; 33; 37–39].

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми та зміст самостійної роботи	Кількість годин
1.	<p>Тема 1. Психологія як наука. Предмет, завдання, напрямки і категорії загальної психології.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дослідити групи психічних явищ. 2. Визначити головне завдання психології як науки. 3. Визначити методологічні принципи наукового вивчення психічних явищ. 4. Визначити органи психічної діяльності людини. 5. Дослідити виникнення психічної діяльності. 6. Визначте головні функції психіки. 7. Дослідити основні напрями психологічної науки 8. Оглянути основної та додаткової літератури по темі. 9. Підібрати матеріал та підготувати реферат з даної теми. 10. Ведення термінологічного словника. 	10
2.	<p>Тема 2. Принципи і методи загальної психології. Основні методи психологічного дослідження.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчити основні методи психологічного дослідження. Їх застосування. Позитивні аспекти тих чи інших методів. 2. Сформулювати головні вимоги до проведення методу бесіди та анкетування. 3. Дослідити, у чому полягає коректність тлумачень результатів, отриманих унаслідок застосування тестів. 4. Дослідити, які величини необхідно визначити при кількісній обробці даних дослідження і що вони характеризують. 5. Оглянути основної та додаткової літератури по темі. 6. Підібрати матеріал та підготувати реферат з даної теми. 7. Ведення термінологічного словника. 	10
3.	<p>Тема 3. Виникнення і розвиток психіки.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчити суть сигнальної ролі психіки. 2. Охарактеризувати здатність до відображення як атрибут живої матерії. 3. Вивчити послідовність етапів розвитку нервової системи. 4. Вивчити послідовність етапів розвитку психіки. 5. Дослідити взаємозв'язок між розвитком психіки і середовищем та умовами життя. 6. Дослідити роль праці у виникненні людської свідомості. 7. Дослідити роль мови у розвитку людської свідомості. 8. Дослідити спільне і відмінне в психічній діяльності тварин і людини. 9. Виокремити ознаки людської свідомості. 10. Визначити умови розвитку людської свідомості. 11. Оглянути основної та додаткової літератури по темі. 12. Підібрати матеріал та підготувати реферат з даної теми. 13. Ведення термінологічного словника. 	14

№ з/п	Назва теми та зміст самостійної роботи	Кількість годин
4.	<p>Тема 4. Проблема особистості в психології.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Виокремити головні ознаки особистості. 2. Визначити суспільну сутність особистості. 3. Визначити, що в особистості зумовлене її біологічною природою. 4. Визначити прояви біологічного в життєдіяльності особистості. 5. Дослідити співвідношення понять «особистість» та «індивідуальність» 6. Визначити суть теорії активності З. Фрейда. 7. Визначити фундаментальний рушій людської активності. 8. Дослідити поняття «спрямованість особистості». 9. Виокремити головні групи мотивів особистості 10. Визначити, як поділяються цілі особистості. 11. Дослідити взаємозв'язок самооцінки особистості та рівня її домагань. 12. Дослідити джерело і рушійну силу розвитку особистості. 13. Дослідити чинники, що зумовлюють психічний розвиток особистості. 14. Оглянути основної та додаткової літератури по темі. 15. Підібрати матеріал та підготувати реферат з даної теми. 16. Ведення термінологічного словника. 	26
5.	<p>Тема 5. Самосвідомість особистості.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дослідити зміст і структуру самосвідомості особистості. 2. Дослідити Я-концепцію, Я-образ, самооцінку особистості. 3. Вивчити механізми та шляхи розвитку самосвідомості. 4. Оглянути основну та додаткову літератури по темі. 5. Підібрати матеріал та підготувати реферат з даної теми. 6. Ведення термінологічного словника. 	24
6.	<p>Тема 6. Мотиваційна сфера особистості.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчити психологічну характеристику мотиваційної сфери особистості. 2. Вивчити співвідношення потреб і мотивів, властивості потреб, їх класифікацію. 3. Дослідити поняття «мотив», «мотивація», «мотивування» 4. Дослідити умови розвитку мотивації особистості. 5. Оглянути основну та додаткову літератури по темі. 6. Підібрати матеріал та підготувати реферат з даної теми. 7. Ведення термінологічного словника. 	24
7.	<p>Тема 7. Увага.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчити співвідношення психічної активності і уваги, діяльності і уваги. 2. Вивчити структуру, характеристики і види уваги. 3. Дослідити психофізіологічні механізми функціонування уваги. 4. Визначити можливості управління увагою. 5. Оглянути основну та додаткову літератури по темі. 6. Підібрати матеріал та підготувати реферат з даної теми. 7. Ведення термінологічного словника. 	26

№ з/п	Назва теми та зміст самостійної роботи	Кількість годин
8.	<p>Тема 8. Чуттєві форми пізнання дійсності: відчуття і сприйняття.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчити загальні психофізіологічні механізми сприймання та переробки сенсорної інформації. 2. Дослідити властивості і види відчуттів і сприйняття. 3. Вивчити загальні особливості та основні закономірності відчуттів і сприйняття. 4. Оглянути основну та додаткову літератури по темі. 5. Підібрати матеріал та підготувати реферат з даної теми. 6. Ведення термінологічного словника. 	28
9.	<p>Тема 9. Пізнавальні процеси з функцією аналізу та абстрагування навколишнього.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчити загальні характеристики пам'яті, мислення і уяви. 2. Вивчити процеси, типи і види пам'яті, мислення і уяви. 3. Вивчити психофізіологічні основи пам'яті, мислення і уяви. 4. Оглянути основну та додаткову літератури по темі. 5. Підібрати матеріал та підготувати реферат з даної теми. 6. Ведення термінологічного словника. 	28
10.	<p>Тема 10. Емоційно-вольова сфера особистості.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчити загальні характеристики емоцій, почуттів, і волі. 2. Вивчити процеси, типи і види емоцій, почуттів, і волі. 3. Вивчити психофізіологічні основи емоцій, почуттів, і волі. 4. Дослідити психічні стани особистості. 5. Оглянути основну та додаткову літератури по темі. 6. Підібрати матеріал та підготувати реферат з даної теми. 7. Ведення термінологічного словника. 	26
11.	<p>Тема 11. Темперамент.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дослідити темперамент як динамічний бік поведінки. 2. Дослідити фізіологічні основи темпераменту. 3. Виокремити типи темпераменту і визначте головні їх ознаки. 4. Дослідити роль темпераменту в індивідуальному стилі діяльності людини. 5. Оглянути основну та додаткову літератури по темі. 6. Підібрати матеріал та підготувати реферат з даної теми. 7. Ведення термінологічного словника. 	18
12.	<p>Тема 12. Здібності.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дослідити здібності як умову успішного здійснення діяльності людини. 2. Визначити природні умови формування здібностей, види здібностей, рівні розвитку здібностей, структуру здібностей. 3. Визначити психологічні умови формування і розвитку здібностей. 4. Оглянути основну та додаткову літератури по темі. 5. Підібрати матеріал та підготувати реферат з даної теми. 6. Ведення термінологічного словника. 	18

№ з/п	Назва теми та зміст самостійної роботи	Кількість годин
13.	<p>Тема 13. Характер.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчити фізіологічні основи характеру. 2. Визначити властивості характеру, риси характеру, їх психологічну характеристику. 3. Дослідити історію розвитку вчення про характер. 4. Виокремити акцентуації характеру, їх характеристики. 5. Дослідити процеси формування і самовиховання характеру. 6. Оглянути основну та додаткову літератури по темі. 7. Підібрати матеріал та підготувати реферат з даної теми. 8. Ведення термінологічного словника. 	18
14.	<p>Тема 14. Діяльність як умова розвитку особистості.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчити поняття діяльності, структуру діяльності, види діяльності. 2. Оглянути основну та додаткову літератури по темі. 3. Підібрати матеріал та підготувати реферат з даної теми. 4. Ведення термінологічного словника. 	18
15.	<p>Тема 15. Мова і мовлення.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчити соціально-психологічну функцію мовлення. 2. Вивчити головні елементи і функції мови. 3. Дослідити мову як процес, його різновиди. 4. Дослідити специфіку усного та письмового мовлення. 5. Дослідити особливості внутрішнього мовлення. 6. Дослідити поняття «мовна афазія». Виокремити її різновиди. 7. Дослідити взаємозв'язок мовлення і мови. 8. Оглянути основну та додаткову літератури по темі. 9. Підібрати матеріал та підготувати реферат з даної теми. 10. Ведення термінологічного словника. 	18
16.	<p>Тема 16. Спілкування.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дослідити соціальну функцію спілкування, його механізми, засоби, функції, різновиди. 2. Оглянути основну та додаткову літератури по темі. 3. Підібрати матеріал та підготувати реферат з даної теми. 4. Ведення термінологічного словника. 	18
Разом:		324

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Самостійна робота студентів має на меті формування пізнавальної активності студентів, засвоєння ними основних умінь та навичок роботи з навчальними матеріалами, поглиблення та розширення вже набутих знань, підвищення рівня організованості студентів тощо.

У процесі самостійної роботи студенти мають оволодіти вміннями та навичками:

- організації самостійної навчальної діяльності;
- самостійної роботи в бібліотеці з каталогами;
- праці з навчальною, навчально-методичною, науковою, науково-популярною літературою;
- конспектування літературних джерел;
- роботи з довідковою літературою;
- опрацювання статистичної інформації;
- написання рефератів з проблем курсу.

Кожен студент повинен уміти раціонально організувати свою навчальну самостійну діяльність. Важливим є вміння скласти план своєї роботи, чітко визначити її послідовність. Необхідно, щоб план самостійного навчання був реальним і його виконання приводило до плідних наслідків у навчальному процесі.

Для успішної самостійної роботи значну частину часу студент виділяє для роботи в бібліотеці. Треба розуміти сутність складання алфавітного й тематичного каталогів, вміти швидко знаходити в них необхідну літературу, знати особливості бібліографічного шифрування. Для плідної роботи з літературними джерелами студентові корисно скласти свою власну бібліографію, заповнюючи бібліографічні картки на необхідні для нього книги, брошури або статті. Для роботи у бібліотеках студенту необхідно знати їх структуру, спеціалізацію окремих підрозділів, вміти користуватися різноманітними каталогами, правильно заповнювати бланки вимоги на літературу тощо.

Відібрана для самостійного опрацювання література може бути різною як за обсягом наукових даних, так і за характером їхнього викладу. Потрібно відібрати необхідний для опрацювання матеріал (розділи, підрозділи тощо), а також розсортувати його за важливістю (що для детального вивчення, а що для ознайомчого читання). Процес читання має відбуватися повільно, вдумливо, до незрозумілих питань слід обов'язково повертатися, наводити додаткові довідки, щоб зрозуміти сутність думки автора. Знання незнайомих термінів слід одразу ж з'ясовувати за тлумачними словниками, енциклопедіями або спеціалізованими довідниками. У процесі роботи з літературою корисно

робити виписки найважливіших думок, формулювань, окремих висловів на аркушах паперу із зазначенням автора, джерела, сторінок і абзаців. Для кращого засвоєння матеріалу, розвитку творчого мислення основний зміст прочитаного доцільно формулювати у вигляді тез.

Конспект є стислим викладом основної сутності опрацьованого літературного матеріалу. Конспект має бути стислим, змістовним і записаним своїми словами і формулюваннями. Класичні визначення, оригінальні думки, вислови слід записувати до конспекту повністю з посиланням на автора, джерело і сторінку. У процесі конспектування важливо витримувати логічний зв'язок між окремими складовими тексту. У тексті конспекту корисно підкреслювати найважливіші теоретичні положення, визначення, висновки і робити помітки на полях. Систематичне конспектування опрацьованого матеріалу дисциплінує розум, відпрацьовує вміння формулювати свої думки в короткій змістовній формі, сприяє кращому засвоєнню навчального матеріалу.

Для цілісного уявлення про навчальну дисципліну студентів необхідно користуватися довідковою літературою: енциклопедіями, енциклопедичними словниками, галузевими довідниками тощо.

Майбутній фахівець повинен достатньо вправно користуватися персональним комп'ютером. Робота з матеріалами "Інтернету" надає можливість отримувати найновішу інформацію з різних сфер життя нашої держави.

Самостійна робота студентів з курсу передбачає написання рефератів та підготовку фіксованих виступів. Для цього необхідно скласти план реферату чи виступу, вивчити потрібні літературні джерела, зробити виписки. За своїм змістом реферат і виступ повинні відповідати обраній темі. Виклад матеріалу має бути логічним, послідовним. Обсяг реферату, як правило, у межах 10-12 сторінок формату А4. Писати текст слід на одному боці аркуша, розбірливо, без помилок. У разі потреби слід робити посторінкові виноски.

Останнім розділом реферату повинні бути висновки, в яких студент узагальнює викладений матеріал і формулює свої думки з приводу опрацьованої проблеми. До реферату має бути доданий список використаної літератури, складений відповідно до існуючих вимог.

За структурою реферат складається із короткого вступу, двох або трьох розділів основної частини, висновків та списку використаної літератури. План написання реферату повинен мати внутрішню єдність і логіку, враховувати актуальність проблеми, її наукову розробленість та практичну значимість.

У **вступі** обґрунтовується актуальність проблеми, що вивчається, її практична значимість; формулюються мета й завдання дослідження, вказуються обсяг і структура реферату. Обсяг вступу не повинен перевищувати однієї сторінки комп'ютерного тексту.

Основна частина обсягом до 10 сторінок комп'ютерного тексту, викладеного у двох-трьох розділах, повинна містити виклад основних теоретичних положень, що визначають сутність і зміст предмета досліджуваної теми, з огляду на цілі й завдання реферату; розгляд різних точок зору провідних фахівців з досліджуваних питань на основі аналізу літературних та інших інформаційних джерел; визначення пріоритетних питань, що підлягають першочерговому розв'язанню; аналізуються практичні матеріали, сучасні тенденції розвитку та особливості, притаманні зовнішньоекономічній діяльності України. На основі отриманих результатів розглядаються пропозиції, рекомендації, заходи щодо досягнення цілей згідно з темою реферату. При цьому студент повинен виявити самостійність та ініціативу.

Висновки є завершальним етапом виконаного студентом реферату. Вони повинні містити короткі підсумки за результатами дослідження та прикладного аналізу об'єкта дослідження з наведенням позитивних і негативних сторін, а також нереалізованих можливостей; перелік заходів, спрямованих на розв'язання проблеми, підвищення ефективності об'єкта дослідження; отримані якісні та кількісні показники; можливі варіанти реалізації запропонованих у рефераті заходів.

Реферат виконується державною (українською) мовою. Викладення повинно мати науковий характер, чіткий, без орфографічних і синтаксичних помилок, логічно послідовний. Пряме переписування матеріалів з літератури неприпустиме. Оформлення реферату має відповідати встановленим вимогам (див. *Патика Н.І.* Стандарти на оформлення магістерських, дипломних, бакалаврських, курсових, контрольних робіт та рефератів. – К.: ІПК ДСЗУ, 2008. – 26 с.)

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНІ ЗАВДАННЯ

КОНТРОЛЬНА РОБОТА

для студентів заочної форми навчання

7.1. Виконання контрольної роботи передбачає письмове розв'язання завдань за відповідним варіантом. Кожен варіант включає завдання з тематики, визначеної навчальною програмою з дисципліни, за якою пишеться контрольна робота.

7.2. Контрольна робота з дисципліни «Загальна психологія» складається з **теоретичного питання**, що потребує поглибленої відповіді та двох **проблемних ситуацій**, які потрібно вирішити.

7.3. Для студентів, які навчаються на заочному відділенні ІПК ДСЗУ, передбачена методика розподілу варіантів контрольних робіт, в основу якої покладено алфавітний принцип.

Початкова літера прізвища студента		Контрольна 1		Контрольна 2		Контрольна 3		Контрольна 4	
		Номер питання	Номер проблем. ситуації	Номер питання	Номер проблем. ситуації	Номер питання	Номер проблем. ситуації	Номер питання	Номер проблем. ситуації
А	П	1	1, 6	14	11, 14	26	17, 32	42	41, 56
Б	Р	2	2, 7	15	12, 15	27	18, 33	43	42, 57
В	С	3	3, 8	16	13, 16	28	19, 34	44	43, 58
Г	Т	4	4, 9	17	14, 11	29	20, 35	45	44, 59
Д	У	5	5, 10	18	15, 12	30	21, 36	46	45, 60
Є	Ф	6	6, 1	19	16, 13	31	22, 37	47	46, 61
Ж	Х	7	7, 2	20	11, 14	32	23, 38	48	47, 62
З	Ц	8	8, 3	21	12, 15	33	24, 39	49	48, 41
Й	Ч	9	9, 4	22	13, 16	34	25, 40	50	49, 42
І	Ш	10	10, 5	23	14, 11	35	26, 17	51	50, 43
К	Щ	11	1, 6	24	15, 12	36	27, 18	52	51, 44
Л	Ю	12	2, 7	25	16, 13	37	28, 19	53	52, 45
М	Я	13	3, 8	14	11, 14	38	29, 20	54	53, 46
Н		1	4, 9	15	12, 15	40	30, 21	55	54, 47
О		2	5, 10	16	13, 16	41	31, 22	56	55, 48

7.4. Відповіді мають бути повними та обґрунтованими на всі питання, що передбачені конкретним варіантом контрольної роботи. Висновки необхідно робити з посиланням на конкретне літературне чи наукове джерело. Запис умови завдань, передбачених варіантом, є обов'язковим.

7.5. Контрольна робота повинна мати самостійний характер. Недопустимо запозичення тексту, фактичних даних із літературних джерел без посилання на них. Контрольні роботи, написані без врахування цих вимог, викладачем перевірятися не будуть. Студент може спиратися у своїй роботі на відповідну навчальну і монографічну літературу з даної проблеми. При цьому, якщо він

наводить цитату чи запозичує із літературного джерела якість теоретичне положення (наприклад, визначення, висновки дослідження, думку автора літературного джерела з того чи іншого питання тощо), то обов'язково треба робити посилання на літературне джерело.

ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

7.6. Контрольна робота виконується державною (українською) мовою. Обсяг контрольної роботи **не повинен перевищувати 15 сторінок комп'ютерного тексту**. Контрольна робота має бути оформлена належним чином (див. Патица Н.І. Стандарти на оформлення магістерських, дипломних, бакалаврських, курсових, контрольних робіт та рефератів. – К.: ІПК ДСЗУ, 2008. – 26с.).

7.7. Контрольна робота має бути виконана і направлена для перевірки протягом міжсесійного періоду, тобто навчального року, протягом якого здійснюється робота студента над засвоєнням навчального матеріалу як самостійно, так і під керівництвом викладача, але **не пізніше як за 30 днів до початку сесії** для студентів заочної форми навчання, передбаченої навчальним планом.

ПОРЯДОК ЗАРАХУВАННЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

7.8. Контрольна робота оцінюється за чотирибальною національною шкалою та в балах за кредитно-трансфертною системою:

<i>Оцінка ECTS</i>	<i>Оцінка у національній шкалі</i>	<i>Бали за ECTS</i>
A (відмінно)	5 (відмінно)	47 - 50
B (дуже добре)	4 (добре)	44 - 46
C (добре)		40 - 43
D (задовільно)	3 (задовільно)	35 - 39
E (достатньо)		30 - 34
FX (незадовільно) з можливістю повторного складання	2 (незадовільно)	18 - 29
F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням		1-17

7.9. У разі отримання студентом незадовільної оцінки, останній повинен усунути виявлені недоліки і повторно захистити її в установленій викладачем строк.

7.10. Студент, який не виконав контрольної роботи або якщо його робота не зарахована за результатами її виконання, **не допускається до семестрового контролю з дисципліни**.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Теоретичні питання

1. Становлення предмета психології на різних етапах його розвитку.
2. Основні напрямки психологічної науки.
3. Функції психіки.
4. Основні форми прояву психіки та їх взаємозв'язок.
5. Методологічні принципи дослідження психіки.
6. Етапи психологічного дослідження.
7. Метод спостереження і особливості його використання у психологічному дослідженні.
8. Експеримент як метод психології.
9. Опитування як метод психологічного дослідження.
10. Основні правила і вимоги до використання тестів у психології.
11. Метод вивчення продуктів діяльності.
12. Передумови розвитку психіки.
13. Взаємозв'язок рівня розвитку психіки і форм поведінки тварин.
14. Рушійні сили розвитку особистості.
15. Головні ознаки особистості.
16. Структура особистості.
17. Спрямованість особистості.
18. Групи мотивів особистості.
19. Самооцінка та рівень домагань особистості.
20. Чинники що зумовлюють психічний розвиток особистості
21. Спрямованість як головний компонент особистості.
22. Механізми розвитку самосвідомості.
23. Самооцінка і рівень домагань як характеристики самосвідомості.
24. Методи дослідження самооцінки і рівня домагань.
25. “Я-концепція” як настановлення особистості. Модальності “Я”.
26. Вплив ”Я-концепції” на можливість самореалізації особистості.
27. Увага: фізіологічні основи, види і властивості.
28. Роль уваги у процесі діяльності. Шляхи підтримки у процесі трудової діяльності.
29. Сутність і закономірності чуттєвого пізнання дійсності.
30. Властивості відчуттів.
31. Властивості сприйняття.
32. Характеристики процесів пам'яті.
33. Умови підвищення ефективності пам'яті.
34. Форми і операції мислення.
35. Мислення як процес розв'язання задач.
36. Мислення і мовлення.

37. Прийоми створення образів уяви.
38. Уява і творча діяльність людини.
39. Емоції і почуття.
40. Почуття і особистість.
41. Природа і сутність поняття “воля”. Вольові якості особистості і їх формування.
42. Типи темпераменту і їх характеристики.
43. Темперамент і характер.
44. Умови формування характеру.
45. Задатки і здібності.
46. Формування й розвиток здібностей.
47. Діяльність та її структура.
48. Формування навичок і вмінь у діяльності.
49. Психологічна характеристика основних видів діяльності.
50. Індивідуальні особливості розумової діяльності.
51. Мова і головні її елементи.
52. Поділ мови на різновиди.
53. Мовна афазія та її різновиди.
54. Роль спілкування в суспільному житті.
55. Функції спілкування.
56. Умови ефективності спілкування.

Проблемні ситуації

1. У чому полягає головна відмінність природного експерименту від спостереження? У чому виявляються позитивні аспекти першого та другого методів?
2. Сформулюйте головні вимоги до проведення методу бесіди та анкетування, яких необхідно дотримуватися, щоб забезпечити об'єктивність і надійність результатів дослідження.
3. У чому полягає коректність тлумачення результатів, отриманих унаслідок застосування тестів?
4. Які величини необхідно визначити при кількісній обробці даних дослідження і що вони характеризують?
5. Чому елементарну чутливість вважають початковою формою власне психіки, а подразливість – лише актом відображення?
6. Чому складну поведінку бджіл не можна назвати працею?
7. У чому полягає якісна відмінність інтелектуальних форм поведінки вищих тварин і людини?
8. Що може бути показником інстинктивного характеру поведінки тварини чи людини?
9. Чому обмін сигналами, що має місце у тварин, не може ототожнюватися з мовою людини?

10. Чи можна закономірності психіки, виявлені на тваринах, переносити на психіку людини? Чому?
11. За якими зовнішніми проявами особистості можна судити про рівень її розвитку та суспільну свідомість.
12. Розкрийте, в чому виявляється істотна відмінність у поглядах на джерела активності особистості представників різних психологічних теорій.
13. Як можна психологічно обґрунтувати твердження, що інтерес постає водночас і як важливий мотив навчання, і як засіб підвищення його ефективності?
14. Як, аналізуючи потреби особистості, можна зробити висновок про рівень її індивідуальної та суспільної свідомості?
15. Чи є стан фрустрації закономірним наслідком завищених домагань особистості?
16. В чому може виявлятися негативна та позитивна роль установок у житті людини? Чи є можливість формувати їх цілеспрямовано та як саме?
17. Які об'єктивні та суб'єктивні чинники можуть позитивно впливати на прояви уваги особистості?
18. Які об'єктивні та суб'єктивні чинники можуть негативно впливати на прояви уваги особистості?
19. Чим пояснити той факт, що збільшення інтенсивності подразника в одних випадках відчувається, а в інших – ні?
20. Чому невербальний ефект мовного спілкування – інтонації – іноді втрачає свою експресивну функцію і як це позначається на спілкуванні?
21. Чому в світловій рекламі світло періодично вимикається? З якою метою це роблять?
22. Поясніть, чому відчуття є генетично первинною формою відображення дійсності.
23. В чому виявляється і чим зумовлюється суб'єктивний характер відчуттів?
24. Чому сприймання не можна звести до простої суми відчуттів? Як слід розуміти твердження, що сприймання — це результат складної аналітико-синтетичної діяльності?
25. Поясніть, яку роль відіграють рухи очей (саккадичні рухи) в складному зоровому сприйманні. Чому процес сприймання розглядають як перцептивну діяльність суб'єкта?
26. Відомо, що один і той самий проміжок часу в різних ситуаціях сприймається неоднаково. Поясніть причини суб'єктивної оцінки часу людиною.
27. У чому виявляється принципова відмінність мислення людини та “мислення машини”? Наведіть аргументи, які б переконливо доводили таку відмінність?
28. У чому полягають відмінності мислення людини та мислення тварини? Що не дозволяє мисленню тварини підвестись до рівня людського мислення?

29. Поясніть, у чому полягають головні відмінності уяви від уявлень пам'яті. За якими ознаками це можна встановити?
30. Визначте, які прийоми створення образів уяви використані винахідником – при користуванні ним дирижабля, гідролітака; письменником – при створенні літературного персонажу; художником-карикатуристом – при створенні дружнього шаржу.
31. З досвіду відомо, що хвилюючись, людина може забувати раніше запам'ятоване. Яке фізіологічне пояснення можна дати цьому явищу?
32. Багато людей для кращого запам'ятовування вдаються до коротких занотувань. Чому такий прийом сприяє кращому запам'ятовуванню матеріалу?
33. Трапляється так, що тривала робота щодо запам'ятовування навчального матеріалу виявляється неефективною. Чим пояснити, що, по-перше, матеріал погано запам'ятовується, по-друге, створюється ілюзія його запам'ятовування?
34. Чим можна пояснити, що тривале розлучення близьких людей завжди супроводжується стійкими негативними переживаннями?
35. Чим можна пояснити, що іноді характер емоційних реакцій виявляється неадекватним об'єктивним впливам?
36. Чому людина в горі почуває себе легше коли виплачеться?
37. Під впливом яких чинників виявляються моральні почуття особистості?
38. У житті трапляється так, що, прийнявши рішення, людина починає знову сумніватися в його правильності, не виконує його. Чим пояснити виникнення таких протиріч? Про які особливості волі особистості це свідчить?
39. В яких випадках оцінка вчинків людини може стимулювати її волю?
40. Які прийоми роботи над собою можуть сприяти формуванню вольових якостей?
41. Чи можна зробити висновок про темперамент особистості за яскравими, але епізодичними проявами її поведінки? В яких життєвих ситуаціях темперамент розкривається найбільш повно?
42. Залежно від станів людини у неї можуть змінюватися темп мовлення, емоційна збудливість. Чи завжди ці особливості належать до темпераменту? Визначте ті особливості, які належать до темпераменту, та ті, що зумовлені мотиваційним чинником. За якими ознаками це можна встановити?
43. Чи завжди індивідуально-психологічні властивості людини, що виявляються в ранньому дитинстві, зберігаються в подальшому її житті? Чим це можна пояснити?
44. Які поєднання рис типів темпераменту найчастіше зустрічаються? Чим це можна пояснити?
45. Доведіть, що здібності як властивість особистості є продуктом суспільного розвитку.

46. Чому не можна розглядати високий рівень розвитку знань, умінь і навичок особистості як найважливіший показник добрих здібностей?
47. Які психічні якості особистості є обов'язковою умовою успішного розвитку здібностей? Розкрийте та обґрунтуйте їх.
48. Чи можна фактичний успіх у певній діяльності розглядати як виявлення добрих здібностей до неї? Чому?
49. Що дозволяє людині з гіршими здібностями до певної діяльності виконувати її краще, ніж здібній людині? Які психічні якості особистості роблять це можливим?
50. Чи можливий високий рівень розвитку спеціальних здібностей в інтелектуальній сфері на тлі низького рівня розвитку загальних здібностей? Який зв'язок існує між спеціальними та загальними здібностями?
51. В чому може виявитись вплив характеру на темперамент? В якому напрямі та за яких умов цей вплив може мати місце?
52. Які риси поведінки людини свідчать про силу її характеру? Якими є психологічні умови формування сильного характеру?
53. Чим пояснити, що найбільш повно характер людини виявляється в складних, критичних ситуаціях?
54. Чи має рацію з погляду психології твердження: "Характер гартується у боротьбі"? Аргументуйте свою думку.
55. Які об'єктивні та суб'єктивні чинники сприяють продуктивності формування навичок?
56. У чому виявляються і чим характеризуються втома та перевтома? Як їм можна запобігти чи зменшити їх?
57. У визначенні мовлення завжди вказується на функцію спілкування. А як це узгоджується з тим, що мовлення може бути і внутрішнім, "подумки"?
58. Що являє собою мова як суспільно-історичне явище? Які науки, крім психології, досліджують проблеми мови і як вони співвідносяться з психологічними дослідженнями? У чому полягає специфічність гносеологічного, семантичного, лінгвістичного та психологічного аспектів цієї проблеми?
59. За яких умов обмін інформацією набуває характер спілкування? Які причини можуть стати перешкодою у цьому процесі?
60. Спілкуючись між собою, співрозмовники іноді не можуть дійти спільної думки щодо предмета спілкування. Визначте імовірні причини, які можуть ускладнювати процес взаєморозуміння.
61. В яких випадках на етапі ідентифікації в процесі сприймання людини людиною формується адекватне уявлення про її психологічні риси та особливості? Яким вимогам має задовольнити цей процес?
62. Чим зумовлюються помилки, що можуть виникати в процесі пізнання людини людиною на етапі інтерпретації?

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

В процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються:

1. Теоретико-інформаційні методи навчання:

- усне логічне цілісне викладення навчального матеріалу (лекція),
- діалогічно побудоване усне викладення (бесіда),
- пояснення, демонстрація.

2. Практико-операційні методи навчання (практичні роботи):

- вправи,
- рішення завдань.

3. Пошуково-творчі методи навчання (семінарські заняття):

- аналіз конкретних ситуацій (проблемних, звичайних, нетипових);
- групове обговорення питання;
- дискусії.

4. Методи самостійної роботи студентів:

- читання (робота з підручником й іншими учбово-методичними посібниками);
- конспектування,
- рішення завдань і проблемних ситуацій;
- творчі завдання.

Для активізації процесу навчання студентів у ході вивчення дисципліни застосовуються такі навчальні технології та засоби:

✓ *на лекціях* чітко та зрозуміло структурується матеріал; зосереджується увага студентів на проблемних питаннях; наводяться конкретні приклади практичного застосування отриманих знань; звертаються до зарубіжного досвіду вирішення окремих проблем; заохочуються студенти до критичного сприймання нового матеріалу замість пасивного конспектування; використовуються наочні матеріали, схеми, таблиці, моделі, графіки; використовуються технічні засоби навчання: мультимедійний проектор, слайди тощо;

✓ *на семінарських заняттях* обговорюються основні проблеми теми; проводяться дискусії, спрямовані на поглиблення, розширення, деталізацію і закріплення теоретичного матеріалу, які сприяють активізації пізнавальної діяльності студентів, формуванню самостійності суджень, умінню відстоювати власні думки, аргументувати їх на основі наукових фактів та сприяють оволодінню фундаментальними знаннями, допомагають розвивати логічне мислення, формувати переконання, оволодівати культурою толерантності.

Обов'язковими елементами активізації навчальної роботи студентів є чіткий контроль відвідування студентами занять, заохочення навчальної активності, справедлива диференціація оцінок.

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Контроль і оцінювання знань, вмінь та навичок студентів складається з двох етапів:

- поточного контролю роботи студентів;
- підсумкового контролю (**іспит**).

Поточний контроль здійснюється в процесі вивчення дисципліни на семінарських заняттях і проводиться у терміни, які визначаються календарним планом.

Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння теоретичного матеріалу, вироблення навичок проведення розрахункових робіт, умінь самостійно опрацювати тексти, здатності осмислити зміст теми, умінь публічно чи письмово представити певний матеріал (презентація).

Об'єктами поточного контролю знань студентів є:

- систематичність, активність, своєчасність та результативність роботи над вивченням програмного матеріалу дисципліни, у т.ч. виконання домашніх завдань та розв'язання задач;
- виконання завдань для самостійного опрацювання;
- виконання модульного завдання.

Поточний контроль знань, вмінь та навичок студентів передбачає застосування таких видів:

- тестові завдання;
- обговорення проблеми, дискусія;
- аналіз конкретних ситуацій (поданих у вигляді усного, текстового або графічного матеріалу);
- ділові ігри (кейс-методи);
- презентації результатів роботи;
- інші.

Об'єктом **підсумкового контролю знань** студентів у формі **іспиту** є виконання усних та письмових завдань.

На іспит виносяться вузлові питання, типові та комплексні задачі, завдання, що потребують творчого підходу та вміння синтезувати отримані знання.

10. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Поточне тестування, самостійна та контрольна робота			Підсумковий тест	Сума
Змістовий модуль 1			50	100
Т 1	Т 2	Т 3		
50				
Змістовий модуль 2			50	100
Т 4	Т 5	Т 6		
50				
Змістовий модуль 3			50	100
Т 7	Т 8			
50				
Змістовий модуль 3			50	100
Т 9	Т 10			
50				
Змістовий модуль 4			50	100
Т 11	Т 12	Т 13		
50				
Змістовий модуль 5			50	100
Т 14	Т 15	Т 16		
50				

Шкала оцінювання: національна та ECTS

90-100 балів – **відмінно** (A);

82-89 балів – **добре** (B);

75-81 балів – **добре** (C);

68-74 балів – **задовільно** (D);

61-67 балів – **задовільно** (E);

35-60 балів – **незадовільно** з можливістю повторного складання (FX);

1-34 балів – **незадовільно** з обов'язковим повторним курсом (F).

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

Методичне забезпечення викладання дисципліни «Загальна психологія» складають робоча програма нормативної навчальної дисципліни, програма нормативної навчальної дисципліни, комплексні контрольні завдання (тести), візуальна презентація курсу, набір інтерактивних вправ і завдань.

12. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

1. Загальна психологія як наука. Предмет і завдання загальної психології.
2. Основні напрями розвитку психології та їх стисла характеристика.
3. Місце загальної психології в системі психологічних наук.
4. Методологічні принципи загальної психології.
5. Принцип детермінізму у психології.
6. Принцип системності в загальній психології.
7. Принцип єдності свідомості і діяльності.
8. Принцип розвитку в загальній психології.
9. Загальна характеристика методів психології.
10. Загальні вимоги до організації і проведення психологічного дослідження.
11. Спостереження як метод психології. Можливості використання спостереження в роботі психолога.
12. Принципи наукового спостереження психічних явищ.
13. Експеримент і його використання в діяльності психолога.
14. Переваги і проблеми експериментального дослідження психіки.
15. Інтерв'ю як метод вивчення психіки.
16. Вимоги до проведення інтерв'ю.
17. Анкетування і його використання в діяльності психолога.
18. Вимоги до складання анкет.
19. Тестування як метод вивчення психіки.
20. Вимоги до проведення тестування.
21. Вивчення продуктів діяльності як метод психології.
22. Контент-аналіз як метод вивчення документації.
23. Проективні методи дослідження психіки.
24. Загальна характеристика методів обробки даних.
25. Специфіка психічного відображення дійсності.
26. Функції психіки.
27. Розвиток психіки у філогенезі.
28. Рівні розвитку психіки і форми поведінки тварин.
29. Виникнення і розвиток свідомості.
30. Свідоме і несвідоме.
31. Самосвідомість особистості: зміст і структура.
32. Механізми розвитку самосвідомості.
33. Самооцінка і рівень домагань як характеристики самосвідомості.
34. Методи дослідження самооцінки і рівня домагань.

35. “Я-концепція” як настановлення особистості. Модальності “Я”.
36. Вплив ”Я-концепції” на можливість самореалізації особистості.
37. Співвідношення понять “індивід”, “особистість”, “індивідуальність”.
38. Поняття про особистість у психології.
39. Структура особистості.
40. Біологічне і соціальне у структурі особистості.
41. Стадії становлення особистості.
42. Методи вивчення особистості.
43. Рушійні сили формування і розвитку особистості.
44. Діяльність як умова розвитку особистості.
45. Активність і діяльність: порівняльний аналіз.
46. Основні види діяльності і їх характеристика.
47. Структура діяльності.
48. Види дій. Дії і операції.
49. Спілкування як умова розвитку особистості.
50. Структура спілкування.
51. Спілкування як комунікація. Вербальне і невербальне спілкування.
52. Спілкування як інтеракція.
53. Спілкування як перцепція.
54. Особливості спілкування у групах. Види та рівні розвитку груп.
55. Особистість у системі міжособистісних стосунків у групі.
56. Формування навичок і вмінь у діяльності.
57. Основні форми прояву психіки і їх взаємозв’язок.
58. Загальна характеристика пізнавальних процесів.
59. Відчуття як пізнавальний процес.
60. Властивості відчуттів.
61. Види відчуттів.
62. Сприймання як пізнавальний процес.
63. Умови розвитку чуттєвих форм пізнання дійсності.
64. Мислення як пізнавальний процес.
65. Мислення як процес розв’язання задач.
66. Засоби активізації мислення.
67. Мислення і мовлення.
68. Уява як специфічний пізнавальний процес.
69. Уява і творчість.
70. Пам’ять як психічний процес.
71. Умови підвищення ефективності пам’яті.
72. Увага і її властивості.

73. Можливості керування увагою.
74. Емоції і почуття. Засоби керування емоціями.
75. Воля як регуляція психічної активності людини.
76. Структура вольового акту.
77. Вольові якості особистості та їх розвиток.
78. Типи темпераменту та їх характеристика.
79. Темперамент і продуктивність діяльності людини.
80. Здібності і їх вплив на успішність діяльності.
81. Загальні і спеціальні здібності і їх характеристика.
82. Умови розвитку здібностей.
83. Спрямованість як провідний компонент особистості.
84. Мотив і мотивація.
85. Потреби як джерело активності особистості. Види потреб.
86. Загальна характеристика психічних станів.
87. Стрес і шляхи його подолання.
88. Характер: сутність і структура.
89. Темперамент і характер.
90. Умови становлення і розвитку характеру.

13. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Ананьев Б.Г. О проблемах современного человекознания. / Б.Г. Ананьев – 2-е изд. – СПб: Питер, 2001. – 263 с.
2. Анастаси А., Урбина С. Психологическое тестирование. / А. Анастаси, С. Урбина – СПб: Питер, 2001.
3. Асмолов А.Г. По ту сторону сознания: методологические проблемы неклассической психологии: Учеб. пособие. / А. Г. Асмолов – М.: Смысл, 2002. – 480 с.
4. Асмолов А.Г. Психология личности. / А.Г. Асмолов – М.: Изд-во МГУ, 1990. – 367 с.
5. Бондарчук О.І., Туриніна О.Л. Загальна психологія. / О.І. Бондарчук, О.Л. Туриніна – К.: Логос, 2004. – 140 с.
6. Бурлачук Л.Ф. Словарь-справочник по психодиагностике. / Л. Ф. Бурлачук – 3-е изд. – СПб.: Питер, 2007. – 688 с.
7. Власова О. / Основы психології та педагогіки: підручник / О.І. Власова., А.А. Марушкевич / 2-е вид., переробл. – К.: Знання, 2011. – 333с.
8. Гамезо М.В., Домашенко И.А. Атлас по психологии: Информ. – метод. пособие к курсу “Психология человека”. / М.В. Гамезо, И.А. Домашенко – М.: Пед. общество России, 2001. – 367 с.
9. Гиппенрейтер Ю.Б. Введение в общую психологию. / Ю.Б. Гиппенрейтер – М.: ЧеРо, “Юрайт”, 2001. – 336 с.
10. Грановская Р.М. Элементы практической психологии. / Р.М. Грановская – СПб.: Питер, 2004
11. Горбатов Д.С. Практикум по психологическому исследованию. / Д.С. Горбатов – М.: Изд. дом “БАХРАХ”, 2006. – 172 с.
12. Гриншпун И.Б. Введение в психологию: Учеб. пособие. / И.Б. Гриншпун – М.: Междунар. пед. акад., 1994. – 152 с.
13. Загальна психологія: Підручник для студ. вищ. навч. закладів / За заг. ред. акад. С.Д. Максименка. – К.: Форум, 2000.
14. Загальна психологія. Підручник / Р.В. Павелків, 2013. – 576 с.
15. Еникеев М.И. Общая и социальная психология: Энциклопедия. / М.И. Еникеев – М.: ПРИОР, 2002. – 560 с.
16. Ільїна Н.М. Загальна психологія: теорія та практикум: навч. посібник / Н.М. Ільїна, С.О. Мисник – Суми. Університетська книга, 2011. – 352с.
17. Изард К.Э. Психология эмоций: Пер. с англ. / К.Э. Изард – СПб.: Питер, 2000. – 464 с.
18. Ильин Е.П. Мотивация и мотивы. / Е.П. Ильин – СПб.: Питер, 2001 – 512 с.
19. Ильин Е.П. Психология воли. / Е.П. Ильин – СПб.: Питер, 2000. – 512 с.
20. Кейсельман (Дорожкін В.Р. Грани альтуризма – (рос. мовою) – Киев: Феникс, 2016. – 320с.
21. Кон И.С. В поисках себя: личность и ее самосознание. / И.С. Кон – М.: Политиздат, 1984. – 335 с.
22. Костюк Г.С. Избранные психологические труды. / Г.С. Костюк – М.: Педагогика, 1988. – 301 с.

23. Крыжановская Л.М. Психология мышления: Монография. / Л.М. Крыжановская – М.: Психолог, 1996. – 344 с.
24. Краткий психологический словарь / Под общ. ред А.В. Петровского, М.Г. Ярошевского. – М.: Политиздат, 1985. – 431 с.
25. Леонтьев А.Н. Избранные психологические произведения: в 2 т. / А.Н. Леонтьев – М.: Педагогика, 1983. – Т. 1. – 311 с.; Т. 2 – 318 с.
26. Ломов Б.Ф. Системность в психологии: Избр. психол. тр. / Б.Ф. Ломов – М.: Ин-т практ. психологии; Воронеж: МОДЭК, 1996. – 384 с.
27. Лурия А.Р. Язык и сознание. – 2-е изд. / А.Р. Лурия – М.: Изд-во МГУ, 1998. – 127 с.
28. Маклаков А.Г. Общая психология: Учеб. для вузов. / А.Г. Маклаков – СПб.: Питер, 2006. – 583 с.
29. Максименко С.Д. Розвиток психіки в онтогенезі: У 2 т. / С.Д. Максименко – К.: Форум, 2002. – Т.1. – 319 с.; Т.2. – 335 с.
30. Максименко С.Д. Загальна психологія. / С.Д. Максименко – Вінниця: Нова книга, 2004. – 701 с.
31. Мельничук О.Б. / Психологічна діагностика: [навчальний посібник для студентів подвійних спеціальностей із спеціальністю «Практична психологія»] – Київ: Каравела, 2013. – 316с.
32. Мерлин В.С. Психология индивидуальности: Избр. психол. тр. / В.С. Мерлин – М.: Ин-т практ. психологии; Воронеж: МОДЭК, 1996. – 446 с.
33. М'ясоїд П. Задачі з курсу загальної психології: Навч. посіб. / П. М'ясоїд – К.: Вища шк., 1998. – 184 с.
34. Немов Р.С. Психология: В 3 кн. – 2-е изд. / Р.С. Немов – М.: Просвещение; Владос, 1995. – Кн. 1. – 576 с.
35. Основы психології та між особове спілкування: навч. посібник / Л.В. Засекіна, Т.В. Пастрик. – К.: ВСВ «Медицина», 2015. 216с.
36. Общая психология: Учебник / Ред. С.Д. Максименко. – М.: Рефл.- бук; К.: Ваклер, 1999. – 542 с.
37. Общая психология: Учеб. пособие / Под ред. В.В. Богословского, А.Г. Ковалева, А.А. Степанова. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Просвещение, 1981. – 381 с.
38. Основы психології: Підручник / За ред О.В. Киричука, В.А. Роменця. – К.: Либідь, 1995. – 632 с.
39. Павелків Р.В. Вікова психологія: підручник / Р.В. Павелків. – 2-е вид. стр – К.: Кондор, 2015. – 469 с.
40. Практикум по общей, экспериментальной и прикладной психологии / Под ред А.А. Крылова, С.А. Маничева. – СПб.: Питер, 2004. – 560с.
41. Психология личности в трудах отечественных психологов / Сост. Л.В. Куликов. – СПб.: Питер, 2000. – 480 с.
42. Психологічний словник – довідник / Ю.О.Приходько, В.І. Юрченко. – 2012 – 328с.
43. Романюк Л. Становлення цінностей особистості: психологічний аспект. – Кам'янець-Подільський: Вид-во та друк ПП Мощинський В.С., 2013. – 388с.
44. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии. / С.Л. Рубинштейн – СПб.: Питер, 2000. — 712 с.
45. Русинок І.І. Психологія. Навчальний посібник – 2-ге видання / І.І. Русинок. – К., 2011. – 407 с.

46. Семиченко В.А. Психология эмоций: Модульный курс (лекции, практические занятия, занятия для самостоятельной работы для преподавателей и студентов) / В.А. Семиченко – К.: Магистр-S, 1999 – 128 с.
47. Семиченко В.А. Психические состояния: Модульный курс (лекции, практические занятия, занятия для самостоятельной работы для преподавателей и студентов) / В.А. Семиченко – К.: Магистр-S, 1999 – 128 с.
48. Столин В.В. Самосознание личности. / В.В. Столин – М.: Изд-во МГУ, 1983. – 286 с.
49. Хьелл Л., Зиглер К. Теории личности. – 3-е изд. / Л. Хьелл, К. Зиглер – СПб.: Питер, 2007. – 607 с.
50. Шадриков В.Д. Психология деятельности и способности человека. – 2-е изд. / В.Д. Шадриков – М.: Логос, 1996 – 320 с.

Додаткова література

51. Варій М.Й. Загальна психологія. – 2-ге вид., випр. і доп. / М.Й. Варій– К.: Центр учбової літератури, 2009. – 1007 с.
52. Загальна психологія / За ред. С.Д. Максименка. 2-ге вид. – Вінниця: Нова Книга, 2004.
53. Загальна психологія: Навчальний посібник / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук та інші – К.: А.Г.Н., 2013, 464 с.
54. М'ясоїд П.А. Загальна психологія. – 3-те вид., випр. / П.А. М'ясоїд – К.: Вища школа, 2011, 496 с.
55. Партико Т.Б. Загальна психологія. / Т.Б. Партико – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2008.
56. Партико Т.Б. Кредитно-модульний курс „Загальна психологія”. Методичні рекомендації для студентів І курсу спеціальності „Психологія ” (денна форма навчання). / Т.Б. Партико – Львів, ЛНУ, 2007. – 35 с.
57. Партико Т.Б. Методичні матеріали для вивчення курсу “Загальна психологія” (розділ “Вступ”). Для студентів І курсу напряму підготовки “Психологія” (заочна форма навчання)./ Т.Б. Партико – Львів, ЛНУ, 2008. – 30 с.
58. Партико Т.Б. Курс загальної психології. / Т.Б. Партико – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2002.
59. Психологический словарь / Под ред. В.П. Зинченко, Б.Г. Мещерякова. 2-е изд. – М.: Педагогика-Пресс, 1997.
60. Психология. Словарь / Под ред. А.В. Петровского, М.Г. Ярошевского. 2-е изд. – М.: Политиздат, 1990.
61. Психологічний словник / За ред. В.І. Войтка. – К.: Вища школа, 1982.
62. Словарь практического психолога / Сост. С.Ю. Голован. – Минск: Харвест, 1997.
63. Столяренко Л.Д. Психология: Учебник для вузов. 2013. – 592 с.

Інформаційні ресурси

64. Основи психології та педагогіки [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://lection.com.ua/psychology/optp/mizhosobistisni-stosunki-spilkuvannya-osnovi-psihologiyi-ta-pedagogiki>
65. Загальна психологія. Електронна бібліотека. [Електронний ресурс] – Режим доступу <http://www.info-library.com.ua/books-book-113.html>
66. Гнездилов А.В. Книги онлайн [Електронний ресурс] – Режим доступу http://www.koob.ru/common_psychology/
67. Общая психология [Електронний ресурс] – Режим доступу <http://all-psychology.ru/>

ЗМІСТ

1. Опис навчальної дисципліни	3
2. Мета та завдання навчальної дисципліни	4
3. Програма навчальної дисципліни	9
4. Структура навчальної дисципліни	14
5. Теми семінарських занять	15
6. Самостійна робота	22
7. Індивідуальні навчально-дослідні завдання	29
8. Методи навчання	36
9. Методи контролю	37
10. Розподіл балів, які отримують студенти	38
11. Методичне забезпечення	38
12. Орієнтовний перелік питань до підсумкового контролю знань	39
13. Рекомендована література	42

Навчально-методичне видання

Колесникова Валентина Федорівна

**Робоча програма нормативної навчальної дисципліни
«Загальна психологія»**

Відповідальний за випуск С.П. Ланська
Комп'ютерний набір В.Ф. Колесникова

Підписано до друку 28.09.2016 р. Формат 60×84/16. Папір офсетний.
Друк ротатійний трафаретний. Ум. друк. арк. 2,0.
Наклад 10 прим. Зам. № _____

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру
видавців, виготовників і розповсюджувачів видавничої продукції.
Серія ДК №1805 від 25.05.2004.

Інститут підготовки кадрів
державної служби зайнятості України (ІПК ДСЗУ)
03038, Київ – 38, вул. Нововокзальна 17.
Тел./факс (044) 536-14-85